

VII. TÜRKİYE TİCARET VE SANAYİ ŞURASI

EKONOMİNİN ÇITASINI YÜKSELTELİM MESAJI VERDİ

TOBB BİRLİK MERKEZİ'NDE GERÇEKLEŞTİRİLEN VII. TÜRKİYE TİCARET VE SANAYİ ŞURASI'NDA, **TİCARET VE SANAYİNİN TEMSİLCİLERİ BÜTÜN SIKINTILARI İLE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNİ BİRİNCİ AĞIZDAN HÜKÜMETLE PAYLAŞMA İMKÂNI BULDU.** DÖNEMİN BAŞBAKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN'IN KATILIMIYLA YAPILAN ŞURA'DA, TOBB BAŞKANI HİSARCIKLIOĞLU, HUZUR, İSTİKRAR VE REFORM ATEŞİNİN YENİDEN CANLANDIRILMASINI İSTEDİ.

Fotoğraflar: Ender ÇEPEL, Mustafa KARACA
Kaynak: TOBB Basın Yayın Dairesi

Türk özel sektörünü 364 oda/borsası, 1 milyon 500 bin üyesiyle temsil eden ve ülke çapında tüm sektörlerde faaliyet gösteren Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), taşıdığı sorumluluk bilinci ve gösterdiği sağduyulu uygulamalar çerçevesinde, Türkiye ekonomisinin acil çözüm bekleyen sıkıntılarını ve önerilerini anlatmak amacıyla, geniş katılımlı VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası düzenledi. VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun ev sahipliğinde dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan ve ilgili bakanların katılımıyla Ankara TOBB Birlik Merkezi'nde gerçekleştirildi. Yedi bölge ve üç büyük ilin ayrı ayrı sunum yaptığı Şura'da Ticaret ve Sanayi Odaları Konseyi, Ticaret Odaları Konseyi, Sanayi Odaları Konseyi, Ticaret Borsaları Konseyi ile Deniz Ticaret Odaları Konseyi de kendilerine ait sıkıntıları ve çözüm önerilerini hükümetle paylaştı.

VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun ev sahipliğinde dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, dönemin Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı ile özel sektör temsilcilerinin geniş katılımıyla Birlik Merkezi'nde yapıldı.

KAMU-ÖZEL SEKTÖR İŞBİRLİĞİ

VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'nın açılışında konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Şura için oda, borsa ve konseylerin kapsamlı bir çalışma yaptıklarını ifade ederek, özel sektörün mikro ve makro sorunlarının belirlendiğini sonra da çözüm önerilerinin hazırlandığını anlattı.

Eskiden, kamu ile özel sektörün birbirini hasım olarak gördüğünü dile getiren Hisarcıklıoğlu, şimdi aynı masa etrafında bir araya gelindiğine dikkat çekti. "Ülkemiz için birlikte çalışıyoruz" diyen TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu şöyle konuştu:

"Yine hepimizin bizzat yaşadığı ve şahit olduğu bir gerçek daha var. Başlattığınız reform ve istikrar adımlarıyla, Türkiye ve özel sektörümüz müthiş bir atılım yaptı. Birçok sektörde küresel başarı hikâyeleri yazdık. Bu coğrafyanın en güçlü, en gelişmiş özel sektörü haline geldik. Sadece son bir senede özel sektörümüz 700 binden fazla istihdam sağladı. 164 milyar lira makine yatırımı yaptı."

HUZURUN VE İSTİKRARIN DEĞERİ

TOBB camiasının, huzurun ve istikrarın değerini çok iyi bildiğini belirten Hisarcıklıoğlu, 90'larda yaşanan gelişmelere ve sıkıntılara değindi. Bu nedenle ülke ekonomisinde ve siyasetinde istikrarın ve huzurun devamını arzu ettiklerini vurgulayan Hisarcıklıoğlu, "Huzur ve istikrar olsun ki, ekonomide atılım yapmamızı sağlayan reform ateşi yeniden canlansın. Sizin her ortamda, her platformda bizlere destek vermeniz, bizi cesaretlendiriyor. Tüm yurt dışı görüşmelerinizde Türk özel sektörünü öne çıkarmanız, moral desteği sağlıyor" diye konuştu.

Türk özel sektörü olarak, dün olduğu gibi yarın da, ülkelerini daha güçlü, milletlerini daha zengin yapmak için koşacaklarını ifade eden Hisarcıklıoğlu konuşmasına şöyle devam etti:

"Sosyal sorumluluklarımızı da ihmal etmeyeceğiz. İşte

"HUZUR VE İSTİKRAR OLSUN Kİ, **EKONOMİDE ATILIM YAPMAMIZI SAĞLAYAN REFORM ATEŞİ** YENİDEN CANLANSIN."

TOBB BAŞKANI M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU

➤ **TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu iş dünyası olarak huzur ve istikrardan yana olduklarını belirtti.**

en son Soma felaketinde, tüm oda/borsa camiamız kanalıyla özel sektörümüz, tüm Türkiye'den yardım elini uzattı. Öte yandan Irak'taki Türkmen ve Gazze'deki Filistinli kardeşlerimize yönelik yardım tırları gönderdik. AFAD kanalıyla yardımlar 25 bin mağdur aileye ulaştırılacak. Ülkemiz, milletimiz, camiamız için çalışmaya devam edeceğiz."

ERDOĞAN: "TOBB, TÜRKİYE'NİN ÇİMENTOSU"

TOBB'da düzenlenen VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'na katılan dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, TOBB'un yöneticilerine ve tüm üyelerine Türkiye'nin büyümesine, demokratikleşmesine ve sorunların çözümüne yaptıkları katkılarından dolayı teşekkür etti. Erdoğan, 2013'te büyümenin %4 olduğunu, 2014'ün ilk çeyreğinde de bunun %4,3 ile beklentilerin üzerinde gerçekleştiğini belirtti. Erdoğan, Türkiye'nin büyüme oranlarında sanayicinin, çiftçinin, esnafın, KOBİ'lerin emeklerinin çok büyük rolü olduğunu ifade etti.

TOBB'un sadece ekonomik büyümeye katkı yapmadığını, 81 vilayette ve yurt dışında örgütlendiğini dile getiren Erdoğan, "TOBB, Ahilik geleneğini yaşatarak, toplumsal refaha, kardeşliğe ve dayanışmaya çok önemli katkılar sağlıyor" dedi.

TOBB'u "Türkiye'nin çimentosu" olarak değerlendiren Erdoğan, "Elbette TOBB'un Filistin ve Türkmenler konusundaki duyarlılığını da takdir ediyoruz. Hem Irak'taki

Türkmen kardeşlerimiz hem de Gazze için 25 bin aileye toplamda 25 tır yardım paketi gönderiyorsunuz. Bu hayırlı yardımlarınızdan dolayı sizleri yürekten kutluyorum" dedi.

Bir önceki Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'nın 2010 yılının kasım ayında yapıldığını anımsatan Erdoğan, bu Şuralara mümkün olduğunca katılmaya, dinlemeye önem verdiğini söyledi. Bunların dışında da TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ile sık sık bir araya geldiğinin ve sorunları ilk elden öğrendiğini belirten Erdoğan, yurt dışında birçok resmi ziyarete birlikte gittiklerini, devlet adamları nezdinde iş insanlarının sorunlarını dile getirdiklerini, bu sorunları çözmeye çalıştıklarını, sektörel bazda çalışmalar yaptıklarını anlattı. Erdoğan, "12 yıllık iktidarımız döneminde TOBB ile iş dünyasında kurulan istişare ortamı ekonomiye ve demokrasiye çok olumlu yansıdı"

Dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, 2013'te büyümenin %4 olduğunu, 2014'ün ilk çeyreğinde de bunun %4,3 ile beklentilerin üzerinde gerçekleştiğini belirtti.

değerlendirmesinde bulundu.

Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin açıklama yapan Erdoğan, milletin 10 Ağustos 2014 tarihinde sandığa giderek 12'nci Cumhurbaşkanını seçeceğini anımsattı. Erdoğan, 2007 yılında Anayasa'yı değiştirdiklerini ve Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesini "bir hak" olarak Anayasa'ya kazandırdıklarını söyledi.

Erdoğan, 12 yıllık Başbakanlık görevinin ardından bir görev değişikliğinde toplumun farklı kesimlerinden haklı bazı soruların önlerine geldiğini ve bunun cevabını şimdiden vermekte fayda gördüğünü söyledi. Cumhurbaşkanı seçildiğinde Türkiye'nin istikametinde, değişiminde, yürüyüşünde hiçbir değişiklik olmayacağının altını çizen Erdoğan, "Seçilmiş bir Cumhurbaşkanı ile seçilmiş bir hükümet el ele vermek suretiyle Türkiye'yi çok daha hızlı bir uçuşa geçirecektir. Bundan hiç kimsenin şüphesi ve endişesi olmasın" dedi.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'na katılan dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'a günün anısına bir plaket takdim etti.

TİCARET VE SANAYİ ODALARI KONSEYİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

Sivas Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Hacı Osman Yıldırım**, TOBB Ticaret ve Sanayi Odaları Konsey Temsilcisi olarak söz aldığı VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'nda, son dönemde iç piyasada yaşanan tahsilat sorununa değinerek, "Çekte hapis cezasının kalkmasından sonra ödemeler gününde yapılmamaya başlanmış çek tahsilatı vadeleri de uzamıştır. Tahsilat sorunlarının piyasada durgunluğa sebep olmaması için en etkin çözümlerden biri de Alacak Sigortası'na işlerlik kazandırılmasıdır. Ülkemizde yurt içi piyasalarda Alacak Sigortası henüz tam yerleşmemiştir. Az sayıdaki sigorta şirketi tarafından sınırlı firma alacakları sigortalanmaktadır. Sistemin tanınması, faydasının hissedilerek yaygınlaşması açısından, bu sistem yerleşene kadar yurt dışı tahsilatlarda Eximbank'ın verdiği sigorta desteği gibi kamu desteğine ihtiyaç vardır" dedi.

Türkiye'nin ekonomik büyümesi ve istihdam artışı için iş barışının büyük bir önem taşıdığını, bu kapsamda, 2012'nin sonunda Sendika Kanunu'nun yenilenerek, sendikaların işkolu barajının %10'dan %3'e indiğini anımsatan Yıldırım, ancak Meclis'te görüşülmekte olan Torba Yasa ile barajın %1'e kalıcı olarak indirilmek istendiğini dile getirdi. Yıldırım, "Bu, Türkiye'de üretimin önüne çekilmiş bir barajdır" değerlendirmesinde bulundu.

Teşvik sisteminin bölgesel ve sektörel bir anlayışla düzenlenmesinin çok olumlu bir adım olduğunu, ancak Türkiye ekonomisinin geldiği seviyede çok daha spesifik ve nokta atışı sektörel teşviklerin gerekli olduğunu söyledi.

İl sınırları içindeki mevcut organize sanayi bölgeleri (OSB) dolmadan yeni OSB kurulmaması veya mevcut OSB'lerin genişletilmemesi uygulamasında esnek davranılması gerektiğini söyleyen Yıldırım, "Türkiye, Organize Ticaret Bölgeleri kavramıyla tanışmalı. Özellikle büyük şehirlerde ticaretin kümelenmesi ve İhtisas Ticaret Bölgeleri'nin kurulması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır" diye konuştu.

Özel sektörün rekabet gücünü kısıtlayan en önemli sorunlardan birinin de enerji maliyetlerinin yüksekliği olduğunu ifade eden Yıldırım, enerji üzerindeki yüklerin kademeli olarak azaltılmasını ve bununla ilgili bir planlama yapılmasını talep etti.

Sanayide firmaların düşük Ar-Ge kapasitelerini geliştirecek teşviklerin ve yeni kurumların oluşturulması gerektiğini belirten Yıldırım, kamu alımlarında yerli malına fiyat avantajı sağlayan düzenlemenin uygulanmasına dikkat çekti. Bu

konuda ilerleme sağlanabilmesi için kurumsal bir mekanizmaya ihtiyaç duyulduğunu vurgulayan Yıldırım, "Bu yapı tüm kurumların yerli malı alım performansını düzenli olarak takip edip dönemlik raporlar hazırlamalıdır. Hatta bu raporlarda yerli malı tercih etmeyen kurumların yabancı malı tercih etme nedenleri yer almalıdır. Böyle bir disiplin ortaya konulursa, en azından bazı alanlarda %15 fiyat avantajına bile gerek kalmadan yerli alıma geçiş sağlanacaktır" dedi.

TİCARET ODALARI KONSEYİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'nda, İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Ekrem Demirtaş,** TOBB Ticaret ve Sanayi Odaları Konsey Temsilcisi olarak, istihdam üzerindeki vergi ve yüklere değindi. Demirtaş, "100 lira net maaş kazanan bir çalışanın işverene maliyeti 180 lirayı aşmaktadır. Rekabet ettiğimiz ülkelere bakıldığında, sosyal güvenlik yükleri %30-40 aralığında, bu nedenle istihdam üzerindeki prim yükü azaltılmalıdır" dedi.

Özel sektörün istihdam maliyetlerini artıran ve haksız uygulamalarla karşı karşıya kalmasına sebep olan bir diğer sorunun da iş mahkemeleri olduğunu belirten Demirtaş, Türk özel sektörünün iş mahkemelerindeki davaların %99'undan fazlasını kaybettiğini, iş mahkemelerinde haklının tespit edilebileceği yeni bir yapının oluşturulması gerektiğini söyledi.

Torba Yasa ile vergi borçlarına ilişkin birçok alanda kolaylık sağlanırken, yargı aşamasında bulunan ihtilafların kaldırılmasına yönelik düzenlemeler, matrah artırımı ve stok affı uygulaması getirilmediğine dikkat çeken Demirtaş, "Bu hususların da Torba Kanun'a eklenmesi, ayrıca yapılandırma süresinin 60 aya kadar uzatılması tam bir vergi barışını sağlayacaktır" dedi.

Madencilik faaliyetleriyle ilgili yatırımın önündeki engellerin kaldırılması için izin ve ruhsat sürelerinin sadeleştirilmesi gerektiğini ifade eden Demirtaş, ulusal ve uluslararası büyük mağazaların yürüttükleri satış stratejileriyle bulundukları bölgede pek çok ticaret odası üyelerini zor durumda bıraktıklarını, hatta batırdıklarını, bu nedenle perakende ticaretin düzenlenmesi hakkındaki kanun tasarısının yasallaşmasını beklediklerini belirtti.

İş dünyasının ihtiyaç duyduğu eğitim ve kabiliyetlere sahip, kalifiye çalışan sorunu ekonomik büyümeyi tehdit eder hale geldiğine dikkat çeken Demirtaş, yeterince kalifiye ara eleman bulunamadığı için üretim kapasitesini artırmanın mümkün olmadığını ifade etti. Demirtaş, mesleki eğitim sisteminin kökten bir yeniden yapılandırmaya tabi tutulmasını, mesleki eğitimin TOBB ve oda/borsalar aracılığıyla iş dünyasına devrinin son derece faydalı olacağını söyledi.

Şehirlerin ekonomisinin gelişmesi ve kalkınması için kurulan, Kalkınma Ajansları'nın kuruluş biçimi ve yönetiminin yanlışlığına değinen Demirtaş, "İş âleminin ve kentin etkin aktörlerinin yönlendirdiği ve yönettiği, devletin sadece denetlediği Batı örnekleri gibi bir yapılanma gerçekleştirilmeli" ifadesini kullandı.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi başta olmak üzere tüm yurtta Suriyeli sığınmacılardan kaynaklanan güvenlik ve istihdam sorunlarının giderek arttığını vurgulayan Demirtaş, Suriye'den sınır geçişlerinin kontrol altına alınmasını, tüm sığınmacıların kayıt altına alınıp kamplarda ikamet etmeleri ve çalışabilecek durumda olanların kontrollü bir şekilde resmi olarak çalışmalarının sağlanması gerektiğini dile getirdi.

SANAYİ ODALARI KONSEYİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**, TOBB Ticaret ve Sanayi Odaları Konsey Temsilcisi olarak söz aldığı VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'nda, yatırım teşvik sisteminin son yıllarda doğru bir yönde ve anlayışta geliştiğini, ancak statik değil dinamik olmasına ihtiyaç duyulduğunu belirtti.

Bahçıvan, "Teşvik sistemimizi değişen küresel ve ulusal koşullara göre sürekli yenilemek zorundayız. KOBİ'lerin desteklenmesi politikamız doğrultusunda ve mevcut piyasa şartlarına göre yüksek kalan yatırım tutarı limitlerini aşağıya çekme ihtiyacındayız. Mevcut teşvik araçlarını çeşitlendirmeli yeni ve etkin araçları uygulamaya almalıyız. Sadece bölgesel teşviklerle sanayimizde arzu ettiğimiz sıçramayı yapamayız. Teşvikleri bölge ayrımı yapılmaksızın seçilmiş sektörlere, özellikle orta ve yüksek teknolojik ürünlerin üretilmesinde en üst oranlarda sunmalıyız. Sektörlere yönelik teşviklerin ötesinde proje bazlı teşviklere de ihtiyacımız var, teşvik araçlarının günümüz ihtiyaçlarına göre şekillenmesi gerekiyor" dedi.

Bahçıvan, sanayiye yatırım yapmayı özendirmek için eskiden uygulanan fon kaynaklı desteklerin, Merkez Bankası reeskont kredilerinin,

yatırım indirimi gibi maddi desteklerin yeniden hayata geçirilmesinin faydalı olacağını ifade etti.

İş Sağlığı Güvenliği Kanunu'yla KOBİ'ler üzerine yeni bir yük daha geldiğini dile getiren Bahçıvan, "50 işçiden az işçi çalıştıran işletmelerin bu uygulamadan muaf tutulmasını, iş sağlığı ve güvenliği kapmasında yapılacak harcamaların da yatırım teşvikleri kapsamına alınmasını talep ediyoruz" ifadesini kullandı.

Son yıllarda sanayinin en büyük sorunlarının başında finansman sıkıntısı geldiğini, özellikle yatırımların finansmanı için orta ve uzun vadeli yerli kaynakların bulunmaması, sanayi firmalarını kur riski altında dış krediye yönelmeye mecbur bıraktığını vurgulayan Bahçıvan, şunları söyledi:

"Finansal sistemin derinliği artırılmalı, risk sermayesi ve girişim sermayesi araçları geliştirilmeli, reel sektöre verilen kredi üzerindeki vergi yükleri azaltılmalıdır. Özellikle Türkiye Kalkınma Bankası yeniden yapılandırılarak sanayimizi destekleyecek bir yapıya kavuşturulmalıdır. Uygun maliyette sanayimize uzun ve orta vadeli yatırım kredileri sağlanmalıdır. Günümüz şartlarına uymayan ve KKDF uygulaması yatırımı ile ara mamul ithalatı üzerinden kaldırılmalıdır. Benzer şekilde işletmeler üzerine gereksiz yük getiren peşin vergiyle, damga vergisinin de uygulamalarının sona erdirilmesini talep ediyoruz."

Gümrüklerdeki dahil işleminin yenilenmesi ve kontrole alınmasına ihtiyaç duyulduğuna değinen Bahçıvan, özellikle Uzak Doğu menşeili ürünlerin yaratmış olduğu haksız rekabetin sadece gümrüklerde değil, daha sonraki denetimlerle önünün kesilmesine yönelik mevzuatın bir an önce harekete geçirilmesini ve uygulamanın başlatılmasını temenni etti.

TİCARET BORSALARI KONSEYİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

Polatlı Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı **Yahya Toplu**, TOBB Ticaret ve Sanayi Odaları Konsey Temsilcisi olarak 113 ticaret borsasının öncelikli sorunlarını dile getirdi. Tarım ürünleri ticaretinin dar bir alanda çıkartılıp finans sistemiyle buluşturulması, elektronik ortamda ulusal ve uluslararası boyut kazandırabilmek için lisanslı depoculuk sistemi ve ürün ihtisas borsalarının kurulmasının büyük bir önem arz ettiğini belirten Toplu, "Bu nedenle lisanslı depoculuk yatırımları teşvik edilmeli ve işletilmesi aşamasında destekler verilmelidir" dedi.

Lisanslı depoculuk yatırımları, beşinci bölge teşvikleri kapsamına ya da uzun vadeli faizsiz teşvikler kapsamına alınması gerektiğini ifade eden Toplu, Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı kapsamında lisanslı depoculuk yatırımlarının desteklemesi ve borsaların yapacakları yatırımların IPARD (AB Katılım Öncesi Yardım Aracı) tarafından verilen destekler kapsamına alınmasını, lisanslı depoculuk yatırımlarının belediye harçlarından muaf tutulmasını dile getirdi.

Ayrıca Ürün İhtisas Borsası'nın kuruluşunun da bir an önce tamamlanmasını talep eden Toplu, ürün ihtisas borsası kurulmasının tarım ticaretine yeni bir boyut kazandırılacağının altını çizdi.

Ayrıca ticaret borsalarının canlı hayvan pazar park yerlerinin kurulması ve işletilmesinin sağlanmasını da talep eden Toplu, tarımda kayıt dışılığın önüne geçmenin en etkin yolunun borsa teşkili olduğunu vurgulayarak, şunları söyledi:

"IPARD destekleri ile kapsamı, kriterleri yeniden belirlenmeli ve borsaların yapacağı yatırım teşvikleri kapsamına alınmalı. IPARD kapsamındaki desteklerden borsaların ve borsa üyelerinin doğrudan faydalanılmasının önü açılmalı. BAĞ-KUR prim tevkifatı borsa üyeleri tarafından tahsilatı zorunluluğu kaldırılmalı. TÜİK ve Gıda, Tarım Hayvancılık Bakanlığı tarımsal veriler hazırlanırken borsalarla birlikte çalışmalı."

Toprak Mahsuller Ofisi'nin (TMO) daha özerk bir yapıya kavuşturulmasını talep eden Toplu, TMO alım ve satımlarının da borsa salonlarında, borsa alım satım kurallarıyla yapılmasının sağlanmasının önemine değindi.

Özellikle iklim değişikliğiyle artan su sıkıntısının baraj ve sulama yatırımlarının artarak devam etmesini zorunlu kıldığını anlatan Toplu, elektrik fiyatlarının yüksek oluşunun sulamada maliyetleri artırdığını, dolayısıyla sulamada güneş enerjisi gibi alternatif enerji kaynaklarının devreye sokulması gerektiğini ifade etti.

Toplu, dünyada talep gören yeni ürünlerin yaygınlaştırılması için ek teşvikler verilmesini, organik tarımın yaygınlaştırılmasını, çiftçilerin organik ürün yetiştirme ve pazarlama konusunda bilinçlerinin artırılmasını vurgulayarak, "Sağlıklı ve temiz çevre olmadan tarımda dünya standartlarında üretim yapılamamaktadır. Tarım, kentleşmeye ve sanayiye kurban edilmemelidir" dedi.

DENİZ TİCARET ODALARI KONSEYİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

Deniz Ticaret Odası Konseyi'nin önceliklerini İstanbul, Marmara, Ege, Akdeniz ve Karadeniz (İMEAK) Deniz Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Metin Kalkavan** dile getirdi. Gemi inşaatı sanayinin 20 bin kişiye stihdam sağladığını ve 3 milyar dolara yakın ihracat gerçekleştirdiğini vurgulayan Kalkavan, 2002-2014 yılları arasında tersanelerin sayısının 37'den 72'ye yükseldiğini ve gemi inşa kapasitesinin yedi kat arttığını belirtti. Kalkavan, son beş yılda deniz yoluyla taşınan yük ortalamasının %19 ve su ürünleri ile balık ihracatının da %36 arttığını dile getirdi.

Denizcilik sektörünün, diğer ülkelerle rekabet eşitliği ve 2023 yılı ihracat potansiyeline ulaşılabilmesi için, devlet teşvik politikasında öncelikli sektör olması gerektiğini ifade eden Kalkavan, şunları söyledi:

"Dış ticaret yüklerinin deniz yolu taşımacılığında Türk bayraklı taşıma payının %10'lara düşmesi ciddi navlun kaynaklı cari açığa neden olmaktadır. Türk firmalarının yüklerinin Türk Filosu tarafından taşınması için navlun teşviki verilmelidir. Türk dış ticaret yüklerinin taşınmasında Türk bayraklı gemilerin payı artırılmalıdır. Petrol tankerleri ve LNG gemi yatırımları gerçekleştirilmelidir. Yeni nesil gemi üretimine yönelik yatırımda bulunan tersanelere destekte bulunulmalıdır. Kredi Garanti Fonu özellikle teknolojik ve çevreci gemi üretiminde geçerli olacak şekilde genişletilmelidir. Kamu tarafından deniz yolu taşımacılığında alınan ve diğer taşımacılık yollarıyla mukayese edildiğinde haksız rekabet oluşturan 'fener' ve 'sağlık resmi' gibi ücretler kaldırılmalı veya makul ölçülere düşürülmelidir."

Hızla gelişen Türk sahipli filo gereksinimi olan gemi adamlarının en iyi şekilde yetiştirilmesi için eğitim altyapısına yatırım yapılması ve staj konusundaki eksikliklerinin giderilmesinin önemine değinen Kalkavan, Eximbank'ın gemi inşa sanayine desteğinin artırılarak, düşük faizli ve uzun vadeli kredi imkânı sağlanmasını talep etti.

Yan sanayinin kalkındırılması için Yalova Gemi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin acilen desteklenmesini isteyen Kalkavan'ın, sektörün gelişimi için sıraladığı taleplerden bazıları şöyle:

"Koyların yapılaşmadan korunması için 'Kıyı Master Planları' oluşturulmalı. Yapılaşmaya ve kara turizmine açılacak yerlerin tahsisleri, master planlara ve önceliklere göre belirlenmeli. Yüksek marina kira bedellerine sebep olan devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alan ve dolgu alanlarının kiraları düşürülmeli, deniz alanlarından ecrimisil alınmamalı. Su altı liman inşaat ve offshore sektörünün gelişimine öncelik verilmeli. 'Kılavuzluk ve Römorkörcülük Hizmetleri Teşkilatlarına Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik' ivedilikle yayımlanmalıdır.

Türkiye'nin, Denizcilik Çalışma Sözleşmesi'ne üye olması sağlanmalıdır."

KARADENİZ BÖLGESİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Suat Hacı Salihoğlu**, VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'nda, Karadeniz Bölgesi'nin sorunlarını ve çözüm önerilerini dile getirdi.

Salihoğlu, Karadeniz Bölgesi'nin, Türkiye'nin katma değerinin %7'sini, nüfusunun %9'unu, ihracatının %2'sini ve sanayi sıralamasında ilk 1000'de %4'ünü karşılayan bir bölge olduğunu belirtti.

Bölge'nin sorunlarını altı başlık altında (ulaşım, lojistik, turizm, tarım, sanayi, enerji) ifade eden Salihoğlu, Karadeniz'e özgün bir turizm teşvik politikası geliştirilmesi gerekliliği üzerinde durdu.

Türkiye ve bölge sanayisinin gelişmesi, dış ticaret hacminin büyümesi için, bölgenin ulaşım altyapısının iyileştirilmesiyle önemli bir lojistik merkezi haline dönüştürülmesi gerektiğini vurgulayan Salihoğlu, şunları söyledi:

"Bölgemizin Karadeniz üzerinden Rusya ve Avrupa pazarlarına açılan, ekonomiye büyük katkı sağlayabilecek limanları mevcut. Son yılarda bölgelerarası, merkez ile ilçe yol bağlantılarının bir kısmı tamamlanmış olsa da planlanan bazı demir yolu ve liman projelerinde aksaklıklar yaşanmıştır. Bölgemizi kesen Batı-Doğu ve Kuzey-Güney bağlantılarının gerçekleştirilmesi, ülkemizin sanayii ve ticaretinin gelişmesi açısından son derece önemlidir" dedi.

Lojistik merkez çalışması devam eden Of İyidere Lojistik Merkezi'nin yatırım programına alınmasını, Trabzon-Arsin endüstri yatırım adası için gerekli kanuni düzenlemelerin yapılmasını ve projenin yatırım programına alınmasını talep eden Salihoğlu, mecliste bulunan ve 1 milyon kişiyi yakından ilgilendiren Çay Kanunu'nun da bir an önce yürürlüğe girmesini beklediklerini ifade etti.

Trabzon Ticaret Borsası tarafından uygulanan "Fındığın Kalitesinin ve Verimin Yükseltilmesi" pilot projesinin bundan sonra devlet tarafından 10 yıllık süreye yayılarak desteklenmesinin üreticiye rahat bir nefes aldıracağını belirten Salihoğlu, konuşmasına şöyle devam etti:

"Fındıkta doğrudan gelir desteği araziye değil, ürüne verilmeli, kilogram başına destek politikası getirilmelidir.

Turhal Şeker Fabrikası'nın özelleştirilmesi konusundaki belirsizliğin giderilmesi, geçiş süresinde kota uygulamasının gevşetilmesi ise ayrı bir önem taşımaktadır. Ayrıca, hayvancılıkta Karadeniz için stratejik bir plan hazırlanması son derece faydalı olacaktır.

Bölge odalarımızın en önemli taleplerinden biri organize sanayi bölgeleri (OSB) rejiminin geliştirilmesidir. Ayrıca üyelerimiz, farklı sektörlere özel OSB'lerin kurulması ve yeni yatırım alanları oluşturtmasını öngörmekte, il merkezlerinin yanı sıra birçok ilçe de OSB talep etmektedir."

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

Van Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Necdet Takva**, Doğu Anadolu Bölgesi'nde 14 ilde bulunan 19 ticaret ve sanayi odası ile altı ticaret borsasını temsilen yaptığı konuşmada, yatırım teşvik sistemi, kamu destekleri, gümrük ve dış ticaret, yaşam kalitesi, ulaştırma ve sanayi arazisine erişim alanlarına yönelik görüşlerini dile getirdi.

Bölgenin doğal yapısının, hayvancılık ile et ve süt ürünleri alanlarında cazip fırsatlar yarattığına dikkat çeken Takva, bu alanlarda Bölge'ye özel teşvikler getirilmesini talep etti.

Yatırım Teşvik Sistemi'nin, yatırımcıya sunulan alanların son derece kısıtlı olması nedeniyle Doğu Anadolu için beklenen etkiyi sağlamadığını ifade eden Takva, ilçe bazında daha mikro teşvikler sağlanmasının Bölge'den gelen beklentiler olarak öne çıktığının altını çizdi. Doğu Anadolu Kalkınma Projesi kapsamındaki sulama yatırımlarının tamamlanmasının önem arz ettiğini belirten Takva, "Kırsal Kalkınma Teşvikleri bölge için çok önemli işlev görmektedir. Bu teşviklerin süreleri ve kapsamı uzatılmalıdır" diye konuştu.

Bakanlar Kurulu kararıyla sınır ticareti yapabileceği belirlenen illerin önemli bir kısmının Bölge'de yer aldığını, Bölge'nin gelişimi açısından büyük önem taşıyan sınır ticaretinin geliştirilmesine değinen Takva, "Sınır ticareti kapsamına dâhil edilen illerimizde sınır kapılarının aktif olmayışı ve sınır ticaret merkezlerinin kurulmaması çok önemli bir sorun olarak ortada durmaktadır. Ayrıca, sınır ticareti kotalarında iyileştirme yapılmasına ihtiyaç vardır. Ekonominin canlanması için yeni sınır kapıları açılması da Bölgemizden gelen talepler arasındadır. Ardahan ve Hakkari'de de iç gümrükleme yapılmasının sağlanması ticaretin gelişmesi için önem arz etmektedir" dedi.

İç pazara uzak olmanın dezavantajını yaşayan Doğu Anadolu'nun, ulaşım kalitesi bakımından da zorluklarla karşılaştığını, yol iyileştirme ve duble yol yapımlarının tamamlanmasının gerektiğini, ulaşım ağlarının çeşitlendirilmesini, havaalanlarıyla demir yolu projelerinin hayata geçirilmesini talep eden Takva, şunları söyledi:

"Tarıma dayalı organize hayvancılık bölgesinin kurulması, tarım ve hayvancılığın önemli bir geçim kaynağı olduğu bölgemiz için gerekli görülmektedir. Kamu arazilerinin tespit edilip tarıma açılması ve tarımsal ürünlerin yetiştirilmesinde bölgedeki çeşitliliğin artırılması da büyük önem arz etmektedir. Bölge'nin en önemli sorunlarından bir tanesi de finansmana erişim konusudur. Bölge'deki bankaların özellikle gayrimenkul teminatına olumsuz yaklaşmaları çok ciddi sorunlara yol açmaktadır. Bankaların bu yaklaşımı mutlaka değiştirilmelidir. KOSGEB destekleri arasında yer almasına rağmen uygulanamayan kredi faiz desteklerinin yeniden uygulamaya konulması bölge ekonomisi için hayati önem taşımaktadır."

EGE BÖLGESİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

Kütahya Ticaret Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Nafi Güral**, Ege Bölgesi'nin sorunları ve çözüm önerilerini dile getirdi. Güral, 23 ticaret ve sanayi odası, 13 ticaret odası, iki sanayi odası ve 15 ticaret borsasını temsilen yaptığı konuşmada, Bölge'de yük taşımacılığının ağırlıklı olarak kara yoluyla yapılıyor olmasının girdi maliyetlerini yükselttiğini, bunun da ihracatı olumsuz yönde etkilediğine dikkat çekti. Güral, "Bu bağlamda demir yolu bağlantılarının yaygınlaştırılması, bölge ekonomisinde önemli payı bulunan ürünlerin daha düşük maliyetle taşınmasını sağlayarak, önemli bir yatırım ortamı engelinin aşılmasını mümkün kılacaktır" ifadesini kullandı.

Tarım sektörüyle ilgili konularda farklı bölgelerde iller arası gelişmişlik sıralamasının dikkate alınarak farklı uygulamaların, sektörde haksız rekabete neden olduğunu vurgulayan Güral, "Bu sorunun ortadan kaldırılması için Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu gibi bölgeler için alınan destek kararlarının tüm illeri kapsaması gerekmektedir" dedi.

OSB Kanunu'nun yaklaşık 40 yıl önce yapıldığını, zaman içinde OSB Kanunu revize edilse de OSB'lerin oluşumunu temsil eden maddelerin tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini dile getiren

Güral, şunları söyledi:

"O yıllarda kamu ağırlığı belki çok önemliydi, ama bugün OSB'lerde kamu ağırlığı maalesef bir engel teşkil eder hale geldi. Dolayısıyla tekrar gözden geçirilmesiyle birtakım sıkıntıların giderilebileceğini düşünüyoruz. Aynı şekilde, kalkınma ajanslarının da içindeki kamu ağırlığının tekrar gözden geçirilmesinin önemli olduğunu düşünüyoruz. OSB işlemleri için 14 ayrı bakanlığın ilgisi var, 14 ayrı bakanlıktan izin alınması gerekiyor, bunların da belli bir merkezde sadeleştirilmesini arzu ediyoruz."

Nitelikli iş gücüne olan ihtiyaca değinen Güral, "Bu sorun, öncelikle eğitim sistemindeki yetersizliklerden kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda Ege Bölgesi'nin yeni fakültelere ihtiyacı var" dedi.

Kentlerdeki yaşam kalitesinin, Bölge'ye aktarılacak yatırımlar ve Bölge ekonomisi üzerinde doğrudan etkiye sahip olduğuna dikkat çeken Güral, "Ege Bölgesi'nde yer alan iller bu bakımdan avantajlı bir konumda olsa da, eğitim ve sağlık gibi alanlarda aşılması gereken sorunlar mevcudiyetini sürdürmektedir" ifadesini kullandı.

Sağladığı istihdam, yarattığı katma değerle Türkiye ekonomisinde önemli bir yere sahip olan mermer maden sektörü için arazi kullanım bedellerinin makul seviyelere düşürülmesini talep eden Güral, ayrıca arazi tahsis izin sürelerinin kısaltılmasının sektör açısından olumlu olacağını söyledi.

Zeytinliklerin yapılaşmasını Ege Bölgesi olarak arzu etmediklerini dile getiren Güral, "Zeytinlik sahalarında yapılaşmaya yol açacak kanun değişikliğinin yalnızca Bölgemiz için değil, ülkemizin geneli için gerek çevresel gerek ekonomik sorunlar yaratacaktır. Zeytinlik alanların korunması önemlidir" ifadesini kullandı.

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'nda, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni temsilen Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Ahmet Sayar** yaptığı konuşmada, "Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış Bölgemiz hem Türkiye'nin en az gelişmiş bölgelerinden biri hem de en hızlı gelişen bölgesidir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi ülkemiz nüfusunun %11'ine ev sahipliği yaparken, ülkemizde üretilen katma değere yalnızca %5 oranında katkı sağlayabilmektedir. Ülkemiz ihracatının %6'sı bölgemizden yapılırken, Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşunun %6'sı bölgemizdendir" ifadesini kullandı.

Bölge açısından son dönemde güney komşularıyla yaşanan sorunlar olduğuna dikkat çeken Sayar, şunları söyledi:

"Suriyeli sığınmacı politikasını insani açıdan desteklemekle beraber son dönemde artan güvenlik ve sosyal problemlerden dolayı sıkıntı yaşamaktayız. Bu sorunların kontrol altına alınması için bölgedeki sınırların denetim altına alınması ve yasal olmayan geçişlerin engellenmesini bekliyoruz. Ayrıca tüm Suriyeli sığınmacıların insani ihtiyaçlarının karşılandığı kamplarda toplanması gerektiğine inanıyoruz. Suriyeli sığınmacıların tamamının kayıt altına alınması sağlanmalı ve belgeler düzenlenmelidir. Kontrolsüz geçişleri engellemek ve sınır ticaretini sınırlı da olsa artırmak için çatışma olmayan bölgelerde, Nusaybin başta olmak üzere tüm sınır kapıları açılmalıdır."

Irak'ta başlayan çatışmaların ise ekonomik açıdan risk oluşturduğunu, ulaştırma yollarının kapanmasının önemli bir sorun olduğunu anlatan Sayar, "Güneye inmemizi sağlayacak İran transit hattı başta olmak üzere alternatif yol güzergâhları belirlenmelidir. Ayrıca, Habur'dan hızlı geçişi sağlayacak üçüncü köprü yapılmalı, bölgeye yapılması planlanan sınır kapıları hızlandırılmalıdır" dedi.

Diyarbakır ve Gaziantep'in birer lojistik merkeze dönüşmesi için gerekli planlama ve yatırımların yapılması gerektiğini dile getiren Sayar, demir yolu ağlarının dışında kalan bölge illerine demir yolu yapılmasının sağlanmasını, projelendirilmesi tamamlanmış ve yapım aşamasında olan kara yollarının yapımlarının hızlandırılmasını talep etti. Sayar, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"İllerimizin bölge ülkelerle ticari ilişkilerini güçlendirmek için, bölgemiz havalimanlarından yurt dışına direkt uçuşlar için gerekli düzenlemelerin yapılması istenmektedir. Ayrıca, Bölgemizde sanayinin çeşitlenmesi ve tarımsal üretimin artırılması için mevcut altyapı iyileştirilmelidir. Güneydoğu Anadolu Projesi'nin tüm ayaklarının tamamlanması, bölgemiz üreticilerinin sulama konusundaki sıkıntılarının giderilmesi için hayati önemdedir. Tarımsal sulamada kullanılan elektrikte ucuz tarife uygulanması sağlanmalı, geçmişteki elektrik borçları ve cezaları yapılandırılmalı, bu borçlardan dolayı bloke edilen tarımsal destekleme primleri serbest bırakılmalıdır."

MARMARA BÖLGESİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

Erdek Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Özlem Sarı**, Şura'da Marmara/Trakya Bölgesi'nin sorunlarını beş ana başlık altında dile getirerek bu sorunların çözümü konusunda detaylı bilgi verdi. Bölge'nin ortak sorunun teşvik sisteminin düzenlenmesi olduğunu ifade eden Sarı, "Bölgemizde mevcut teşvik uygulaması, il ve ilçelerde gelişmişlik, hammadde yakınlık ve yakın pazarların ithalat ve ihtiyaçlarını gözeterek düzenlenmesi gerekmektedir. Sanayinin yoğunlaştığı şehirlerde sektörel odaklı ve proje bazlı teşvik sistemine acilen geçilmelidir. Stratejik yatırım sınırı 50 milyon liradan 10 milyon liraya, stratejik kimya yatırım sınırı da 1 milyar liradan 100 milyon liraya düşmesi istenilmektedir. Bölgedeki gelişmiş OSB'lerin en yakın otoyol, liman ve demir yolu bağlarının mutlaka en kısa zamanda tamamlanması gerekiyor. Doğal gazı olmayan OSB'lere doğal gaz bağlanması, lojistik köy çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir. Bölge sanayisini olumsuz etkileyen elektrik kesintilerine çözüm odaklı yatırım yapılmalıdır" dedi.

Tarım ve hayvancılık alanında en acil sorunun, arazi toplulaştırılmasına yönelik olduğunu söyleyen Sarı, küçük tarım alanlarını toplu ve verimli alanlara dönüştürmeyi teşvik edecek yasal düzenlemelerin yapılmasını talep etti.

Bölge için önem taşıyan zeytin ve zeytinyağının AB ülkelerine satışı yapıldığında liste başına 1.34 euro fon ödenmesi mecburiyetinin halen devam etmekte olduğuna dikkat çeken Sarı, konuya yönelik çözüm beklediklerini dile getirdi. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin desteklenmesi için kesimlerde kilogram başına destek verilmesini vurgulayan Sarı, Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulmasına yönelik çalışmaların hızlanması gerektiğini söyledi.

Bölge'nin turizmde geri kaldığını belirten Sarı, Edremit Körfezi, Erdek Körfezi, Kapıdağ Yarımadası, Düzce, Akçakoca ve İznik'in turizm bölgesi ilan edilmesi gerektiğini dile getirdi. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın hazırladığı Ergene Havza Koruma Eylem Planı'na değinen Sarı, "Ergene Nehri'nin ıslah çalışmasının hızlanıp sonlanmasının bu konuda Trakya için hayati önem taşıdığını bir kez daha sözle belirtmek istiyorum" ifadesini kullandı.

Tarım arazilerinin, kentsel alanların ve sanayi arsalarının planlaması sürecinde korunması, tarım arazilerinin imara açılmasının önüne geçilmesi, özellikle verimli zeytin sahalarına yönelik benzer uygulamalara kesinlikle izin verilmemesini talep eden Sarı, şöyle konuştu:

"Bölgedeki OSB'lerin demir yoluna ve limanlara bağlantılarının yapılması yatırımlarda önceliğe alınmalıdır. OSB'lerde rant arayışlarını engellemek için etkin tedbirlerin alınması, sanayi parsellerinin ivedilikle üretime kazandırılması önemlidir. Büyük kentlerin etrafındaki sanayi parsellerindeki astronomik fiyatların önüne geçilmeli, bu alanlarda yüksek teknolojili sanayi faaliyetlerini teşvik için kamu devreye girmelidir."

AKDENİZ BÖLGESİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

Adana Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Zeki Kıvanç**, Akdeniz Bölgesi'ndeki oda/borsaların belirttikleri öncelikli sorunları yedi başlık altında dile getirdi. 5084 Teşvik Yasası'ndaki elektrik katkı desteği veya daha önceki teşviklerde sağlanan kaynak kullanımı destekleme primleri gibi desteklerin Türkiye'de önemli yatırım hamlelerinin gerçekleşmesini sağladığını anımsatan Kıvanç, "Hedeflenen yatırımların yapılması için Teşvik Yasa uygulamasının ilçe ve sektör esasına göre düzenlemesini, işsizlik kriterinin ağırlığının daha yüksek belirlenmesini talep etmekteyiz. Bunun için mevcut Teşvik Yasası, kamu ve özel sektör paydaşlarının katılımıyla tekrar gözden geçirilip düzenlenmelidir" dedi.

Kıvanç, Akdeniz Bölgesi'ndeki oda/borsalardan gelen önemli taleplerden birinin de, kuzey-güney kara yolu ulaşımı olmak üzere bölgenin diğer bölgelerle ulaşımının güçlendirilmesi olduğunu ifade etti.

Akdeniz Bölgesi'ndeki oda/borsaların birçoğunun sanayi arsasına erişim konusunda sıkıntı yaşadıklarını belirten Kıvanç, bu sorunun çözümü olarak OSB'lerin kurulmasını talep etti. Kıvanç, şunları söyledi:

"Tarım OSB'lerinin kuruluşundaki yetki karmaşasının çözümlenmesini ve OSB kuruluşlarının kolaylaştırılması istiyoruz. Ayrıca, Türkiye genelinde ve Bölgemizde sanayinin kümelenmiş olduğu bölgelerde organize sanayi sitesi kazanmak için düzenlenen ve süresi 12 Nisan 2012 tarihinde biten Islah OSB Kanunu'nun başvuru tarihinin uzatılmasını talep ediyoruz."

Krediye erişimde hem bankaların talep ettiği koşullar hem de faiz oranlarının yüksekliğinden dolayı üyelerinin sıkıntı yaşadığını dile getiren Kıvanç, bankaların kredi koşullarının iyileştirmesini talep etti. Kıvanç, "Yatırımların finansmanında Kalkınma Bankası'nın aktif rol almasının sağlanmasını diliyoruz. Banka, girişimlerin yatırım finansmanına daha çok destek olmalıdır" ifadesini kullandı.

Pamuk üretiminin teşvik edilmesini, pamuk desteklerinin adaletli dağıtımının sağlanmasını belirten Kıvanç, konuşmasına şöyle devam etti:

"Tarımsal ürün teşvikleri açıklanarak üreticilerin planlama yapmalarına olanak sağlanmalıdır. Mermercilik ve madencilik sektöründe ruhsat alma veya tahsis işlemleri uzun sürmektedir. Bu süreçlerin kısaltılması sağlanmalıdır.

Ticaret politika önlemlerine tabi ürünlerin AB ve serbest ticaret anlaşmamız olan ülkelerden sıfır vergiyle ülkemize girmesi önlenmelidir. İhracat yapma taahhüdüyle dâhilde işlem belgesiyle ithal edilen ürünlerin iç piyasada satılması önlenmelidir. Komşu ülkelerde istikrar ortamı sağlanana kadar bölgemizdeki ihracatçıların ihracat taahhütlerini kısa sürede olsa bir uzatım verilmelidir. Güney komşularımızdaki karışıklıktan dolayı sekteye uğrayan ihracatta taşımacılık hattı için ro-ro seferler ve teşvikler artırılmalıdır."

İÇ ANADOLU BÖLGESİ'NİN **ÖNCELİKLERİ**

Yozgat Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Metin Özışık**, İç Anadolu Bölgesi'ndeki oda/borsalardan gelen ortak taleplerden birincisinin teşvik sistemiyle ilgili olduğunu belirterek, "Mevcut teşvik sisteminde özellikle ilçeler hemen yanı başlarındaki il merkezlerinden daha dezavantajlı konuma düştüler ve mevcut durumda yatırımların bu ilçelere yapılması mümkün olmamaktadır. Yerel oda/borsaların görüşleri alınarak ilçeler için daha detaylı çalışma yapılmalı, Bölgemizde sektörel teşvikler temelinde bir yapı kurulmalıdır" dedi.

Bölgede 10 yılı aşkın süredir doluluk oranına ulaşamayan OSB'ler olduğuna dikkat çeken Özışık, bu bölgelerin önümüzdeki süreçte yatırım çekmesinin mümkün olmayacağına değinerek, "Bu atıl OSB'lere kapsamlı sektörel teşvikler verilmelidir. Bölgede jeotermal yatırımları ve yerel ürünlerin paketlenmesi, pazarlanmasına yönelik yatırımlara ilave teşvik verilmelidir" ifadesini kullandı.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki tarım arazilerinin çok bölünmüş olmasının tarımın verimli yapılamamasına neden olduğuna değinen Özışık, tarım arazilerinin parçalı ve dağınık yapısının acilen düzeltilmesine yönelik görüşlerini şöyle dile getirdi:

"Kamudan beklenen, arazi toplulaştıran çiftçiye toplulaştırma primi veya desteği verilmesidir. Zira 150 yıllık bir geleneği yıkıp, arazi ortaklık kültürüne geçişi sağlamak zordur. Toplulaştırmanın yaygınlaşabilmesi için arazi sahiplerinin kazançlı çıktığını gözleriyle görmeleri gerekir. İşte bu ilk örnekleri oluşturmak adına belirli bir süre arazi toplulaştırması yapan çiftçilere destek verilmelidir. Bu alanda ikinci büyük sorun, bölgemizdeki su ihtiyacıdır. Ülkemizde en fazla tarım alanına sahip olan İç Anadolu Bölgesi'nde su miktarı giderek azalmaktadır. Bugüne kadar bilinçsiz kullanım sonucu yeraltı suları çekilmiş, tükenme noktasına gelmiştir. Bölgenin su ihtiyacı için hem barajlar devreye sokulmalı hem de civardaki havzalardan bölgeye su getirilmelidir."

Bölge'deki şehirlerin tarımsal özelliklerinin birbirine çok yakın olmasına rağmen AB Kırsal Kalkınma (IPARD) desteklerinden İç Anadolu Bölgesi'nde bazı illerin faydalandığını bazı illerin de faydalanamadığını belirten Özışık, İç Anadolu'daki bütün illerde hayvancılığın yaygın olarak yapılması nedeniyle, IPARD kapsamına bütün illerin alınmasını talep etti.

Bölgede önemli geçim kaynağı olan tarım ürünlerinde üretim fazlası olduğu yıllarda geçici ihracat destekleriyle ihracatın yönlendirilmesi gerekliliğine değinen Özışık, şöyle konuştu:

"Tarım alanında alternatif ürünlerle ilgili çiftçiler teşvik edilmelidir. Alternatif ve katma değerli ürüne geçmek isteyen çiftçileri cesaretlendirmek ve örnek olmak için ilave destekler verilmelidir. Ziraat Bankası hayvancılık destek kredisi almak isteyen köylülerin karşılayamayacağı şartlar öne sürülmektedir. Bu nedenle destekler kullanım amacına ulaşamamaktadır."

İSTANBUL **İLİNİN ÖNCELİKLERİ**

VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'nda İstanbul ilini temsilen İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı **Ali Kopuz** konuştu. İstanbul'da yaşanan trafik sıkışıklığının ekonomiyi dolaylı olarak olumsuz etkilediğine dikkat çeken Kopuz, konuya yönelik çözüm önerilerini şöyle dile getirdi:

"Trafik sorunu iş gücü kaybına sebep olurken, taşınmakta olan malların gecikmesine ve daha fazla yakıt harcanmasına yol açmaktadır. Trafik sorununu çözme noktasında yatırımları devam ettirmeliyiz. Özellikle İstanbul'da ulaşımı çeşitlendirerek sorunun çözümüne yönelik araçları zenginleştirmeliyiz. Ulaşımı denize kaydırmalı, halkımızı denizle barıştırmalıyız. Yurt dışında sahil kentlerinde kullanılan önemli araçlardan bir tanesi de, arabaların arkasına bağlanabilen römorklarda taşınabilen teknelerdir. İstanbul'da halkın denizle buluşmasını teşvik etmek amacıyla römork teknelerinin denize indirilebileceği alanlar tasarlayarak vatandaşımızı yönlendirici, teşvik edici adımlar atmalıyız."

Kopuz, İstanbul'un dünyanın en iyi turizm kentleri sıralamasında geçtiğimiz aylarda ikinciliğe yerleştiğini, sağlık turizminde dünyada ilk 10 şehir içinde yer aldığını, kongre turizmine yönelik de ciddi bir potansiyeli bulunduğunu anımsatarak şunları söyledi: "Özel sektör-kamu işbirliğinde kongre merkezlerinin sayısını artırmaya devam etmeliyiz. Özellikle inanç turizmini öne çıkarmalıyız. Tarihi Yarımada'yı korumak amacıyla çalışmaların hızlandırılması son derece önemlidir. Turizmin makro anlamda özel olarak planlanması, İstanbul ekonomisine büyük katkı sağlayacaktır."

Kopuz, İstanbul'un deprem bölgesinde yer alması nedeniyle, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin depreme dayanaksız evleri tespit ederek ıslahına yönelik "Kentsel Dönüşüm" projesinin hızlandırılması ve bürokratik engellerin de hafifletilmesi gerektiğini ifade etti.

Kentsel dönüşüm kapsamında ele alınması gereken bir diğer sorunun da su baskınlarının önlenememesi olduğuna değinen Kopuz, "Derelerin ıslahı gerçekleştirilmeli, su tahliye altyapıları revize edilmelidir" dedi.

İstanbul halkının trafik ve betonarme binaların arasına sıkışan yaşamları olduğuna dikkat çeken Kopuz, çözüm önerisi olarak, "Daha çok trafiğe kapalı olan alan projeleri geliştirilmeli, örneğin tarihi Yarımada'daki gibi, şehrin markası olacak büyükşehir parkları tasarlanmalı ve parklar metro ağıyla birbirlerine bağlanmalıdır" ifadesini kullandı.

İstanbul'da denetimsiz gıda satışlarının çokluğundan şikâyetçi olduklarını söyleyen Kopuz, Büyükşehir Belediyesi ile Tarım Bakanlığı'nın ortak çalışması gerekliliğini şöyle açıkladı:

"Belediyenin veterinerler dahil her türlü kadrosu var, ama Tarım Bakanlığı'nın böyle bir kadrosu olmadığı için gerekli kontroller yapılamıyor ve sağlıklı hijyen malı İstanbul halkına yedirmekte güçlük çekiyoruz."

ANKARA İLİNİN **ÖNCELİKLERİ**

Ankara Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Salih Bezci** Ankara ilini temsilen yaptığı konuşmada, Ankara'da yer alan oda/borsaların ortaya koyduğu sorunların önemli bir bölümünün ulusal düzeyde ele alınması gereken konulardan oluştuğunu dile getirdi. Bunlar içinde teşvik ve kamu destekleri, finansman, ulaştırma, sanayi arazisine erişim sorunlarının ilk sıralarında yer aldığını söyledi.

Ankara, sanayi ve ticaret potansiyeli bakımından bölgesinin en gelişmiş şehri olduğunu, ancak yatırım ortamına ilişkin sıkıntılar yaşandığını ifade eden Bezci, "Sanayileşme Ankara'nın belli yerlerinde toplanmış ve tüm ilçelerine yayılamamıştır. Bu bağlamda Haymana ve Beypazarı ilçelerinde OSB'lere ihtiyaç vardır. Yeni OSB yatırımlarının yapılabilmesi için öngörülen doluluk oranları yatırımcıyı olumsuz yönde etkilemekte, dolayısıyla bu oranların revize edilmesi gerekmektedir" dedi.

Teşvik sisteminin bölgesel, sektörel, il ve ilçelerin özgün şartları gözetilerek yapılması gerektiğinin altını çizen Bezci, finansmana erişimin kolaylaşması noktasında öne çıkan talepleri ise şöyle sıraladı: "Finansmana erişimde teminat sorunun aşılabilmesi için mevzuatın iyileştirilmesi önemlidir. Kredi Garanti Fonu'nun daha uygulanabilir hale getirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Girişimcilik ve sanayinin gereksinimlerini karşılamak üzere yeni finansman modellerinin geliştirilmesi, girişim sermayesi ve benzeri uygulamaların yaygınlaşması önemlidir.

Tarım ürünleri lisanslı depo işletmeci şirketler tarafından düzenlenen senetler rehin olarak kabul edilmekte, bu da kredi temininde sorunlar yaratmaktadır. Bu şirketlerce verilen senetlerin doğrudan birinci derecede teminat kabul edilerek işletmelere kredi verilmesi, karşılaşılan finansman sorunlarının aşılabilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir. Ziraat Bankası'nın tarım arazilerini teminat olarak kabul etmesi, finansmana erişim noktasındaki sıkıntıyı bir nebze azaltacaktır."

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın lisanslı depolarda zorunlu kıldığı elektronik ürün senedi kullanımının uygulamada maddi sıkıntılara neden olduğunu, bu alanda gerekli ticari düzenlemelerin geliştirilmesi gerekliliğine değinen Bezci, mevzuat ve bürokrat süreçlerinin uzatılmasında kaynaklanan sorunların ülke genelinde olduğu gibi, Ankara'da da mevcut olduğuna dikkat çekerek şunları söyledi:

"Kaynak Kullanım Destekleme Fonu karşılığı alınan teminatın çözülmesi yönünde gerekli düzenlemenin yapılması, şirket tasfiyelerinin kolaylaştırması, işe başlama prosedürlerinin azaltılması. Tapu kaydı ve inşaat izni gibi süreçlerin hızlandırılması, bu yönde atılması gereken adımlardan bazılarıdır. Mevzuat oluşturulurken sanayicilerinin görüşlerinin alınması sonrasında yaşanacak anlaşmazlıkları ve aksaklıkları minimize edecektir. Bunun için Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca bir konsey oluşturulmalıdır."

İZMİR İLİNİN **ÖNCELİKLERİ**

VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'nda İzmir ilini temsil eden İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı **Işınsu Kestelli**, oda/borsaların İzmir'in gelişmesi için en çok talepte bulunduğu konuların başında ulaştırma ve kamu destekleri geldiğini belirtti.

İzmir'in her anlamda kolay ulaşılabilir bir lojistik kent olması ve Küçük Menderes Havzası'nın ülke ekonomisine daha büyük katkı sağlayabilmesi için Torbalı, Bayındır, Ödemiş, Kiraz çevreyolunun tamamlanmasını gerektiğini ifade eden Kestelli, "Aydın, Ödemiş, Salihli transit geçidinin tünellerle bağlantısı sağlanmalıdır. Torbalı-Selçuk arası Pamukyazı mevki duble yol haline getirilmelidir. Tire'nin otoyola bağlantısı ve Bergama, Akhisar, Salihli duble yolu tamamlanmalıdır. Aliağa Limanı ve 2015 yılında faaliyete geçmesi planlanan Kuzey İzmir limanları için altyapı hizmetleri geliştirilmeli, bu limanlarla kara ve demir yolu bağlantıları ivedilikle güçlendirilmelidir" dedi.

Kestelli, İzmir'in sürdürülebilir üretim, ticaret ve turizmde hızlanması için gerekli olan hususları şöyle sıraladı:

"İzmir'in direkt uçuşlarla dünyaya açılması, turizm talebini yükseltmek için Antik Efes'in bir an önce denize bağlanması, Aliağa-Bergama-Soma hattında demir yoluyla yük taşımacılığı geliştirilmesi, Alsancak Limanı'nın ro-ro hizmetine açılması, Küçük Menderes Bölgesi'nde lojistik merkezi kurulması gereklidir."

İzmir'in yaşadığı teşvik adaletsizliğinin bir an evvel bitmesini istediklerini ifade eden Kestelli, İzmir'in taleplerini şöyle dile getirdi:

"OSB'ler dolana kadar İzmir komşu illerdekine benzer teşvik kapsamında değerlendirilmeli ve bu kapsamda OSB'ler 4. Bölge teşviklerinden faydalanabilmelidir. İzmir'in farklı bir sinerjiyle büyümesi için kentimize denizle bağlantılı olmak kaydıyla Akdeniz Çanağı'nın en büyük serbest bölgesi kurulmalıdır. Yatırım Ajansı'nın İzmir şubesi geciktirilmeden açılmalıdır. İzmir'in marka kent olması hedefinde, tıpkı İstanbul ve Antalya örneklerinde olduğu gibi Tanıtma Fonu'ndan önemli bir kaynak ayrılmalıdır. İzmir'in Avrupa Kültür Başkenti adaylığı süreci hızla başlatılmalıdır. Tüm lisanslı depolar için düşünülen kamu desteği bir an evvel hayata geçirilmelidir. Hayvancılık konusunda DAP, GAP, KOP, DOKAP illerine sağlanan destekler İzmir için de uygulanmalıdır.

İzmir'de kentsel dönüşüm hızlandırılmalı, ihtiyaca uygun bir kongre ve kültür merkezi, bir opera binası ve bir mega müze kurulmalıdır. İzmir'de baraj ve gölet yatırımları öncelikler arasına alınmalıdır.

Otomotiv ve kimya sektörlerinde söz sahibi olduğumuz için bu iki branşta İhracatçı Birliği kurma talebimiz yerine getirilmelidir. Tarıma dayalı sanayi, organik tarım, jeotermal seracılık İzmir için stratejik yatırım kapsamında değerlendirilmelidir. İzmir için büyük önemi bulunan kruvaziyer turizminde liman ücretleri acilen rakip ülkelerle aynı seviyeye çekilmelidir."

Türkiye sanayisi sektör sektör, bölge bölge değerlendirildi

Kamu ve özel sektör arasındaki kurumsal diyalogların artırılması konusunda en yüksek istişari platform olarak nitelendirilen TOBB'un ev sahipliğinde gerçekleştirilen VII. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası'nın ardından Başbakan Yardımcısı Ali Babacan bir değerlendirmede bulundu.

Babacan, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'na ve tüm oda/borsa başkanlarına teşekkür ederek başladığı konuşmasında şunları söyledi:

"Hem beş ayrı konsey hem de yedi ayrı bölgenin temsilcileri ile üç ilin temsilcilerini detaylı bir şekilde dinledik. Ayrıca 15 konuşmacının değindiği konular daha geniş kapsamlı bir şekilde bir kitapçık olarak bizlere verildi. Dolayısıyla bütün odalarımızdan, borsalarımızdan süzülüp gelen görüşler, talepler derli toplu bir doküman halinde TOBB tarafından hazırlanmış durumda. Bu güzel çalışma için de kendilerini kutlarım.

Şura'ya, Ekonomi Koordinasyon Kuruluna üye olan bakanlarımızın çoğu katıldı ve ilgili bakanlarımız da kendi konularıyla alakalı sorunları, talepleri, görüşleri dinleyerek not aldı.

Şura'daki görüşleri ilgili bakanlıklarımıza dağıtacağız. Böylece burada temsil edilmeyen ilgili bakanlıklarımız da görüşülen, tartışılan ne kadar konu varsa hepsinden haberdar edilmiş olacak."